

Mashhad University of
Medical Sciences

Navid No

Journal homepage: <https://nnj.mums.ac.ir/>

کمیته تحقیقات دانشجویی
معاونت پژوهش و فناوری
دانشگاه علوم پزشکی مشهد

Original Article

Study of social and individual attitudes towards marriage from the perspective of students of Mashhad University of Medical Sciences

Ayoub Tavakkolian^{1*} , Elaheh Hooshmand² , Mohammad Sadegh Nasrollahi Shahr³ Azadeh Soltani Far⁴ , Golnaz Sabouri⁵ , Shahpour Badi'i Aval⁶ , Marzieh Miraji^{7*}

1. Associate Professor, Department of Emergency Medicine, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran

2. Associate Professor, School of Public Health, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran

3. General Medicine Student, Faculty of Medicine, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran

4. Associate Professor, Department of Social Medicine, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran

5. General Practitioner, Research and Development Unit, Deputy of Treatment, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran

6. Associate Professor, Traditional Medicine Department, Faculty of Traditional and Complementary Medicine, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran

7. Associate Professor, Health Information Technology, School of Paramedicine, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran

Corresponding author: merajim1@mums.ac.ir

Received: 8 August 2024; Revised: 20 December 2024; Accepted: 11 February 2025

Abstract

Background and Aims: Marriage, particularly among university students, is an important social issue. This study aimed to examine the social and individual attitudes of students at Mashhad University of Medical Sciences toward marriage.

Materials and Methods: This cross-sectional study was conducted in 2024 at Mashhad University of Medical Sciences. The study population included all students in the medical sciences field, from which 470 students were selected using Cochran's formula. The research instrument was the Braten and Rosen Marriage Attitude Questionnaire. Data were analyzed using SPSS software, version 26.

Results: Among the participants, 51% were female and 49% were male, while 78% were single and 53% were enrolled in medical programs. The results indicated that women had a more idealistic attitude toward marriage than men. Additionally, an increase in age and the number of children was associated with a more pessimistic attitude toward marriage.

Conclusion: The study shows significant gender differences in attitudes toward marriage, with women holding more idealistic views than men. It underscores the importance of developing educational and counseling programs in universities, especially early in students' education, to promote more realistic perspectives on marriage and support healthier relationship attitudes among young adults.

Keywords: marriage, singlehood, gender stereotype

Cite this article as: Tavakolian A. Study of social and individual attitudes towards marriage from the perspective of students of Mashhad University of Medical Sciences. Navid No, 2025; 27(92): 57-69. <https://doi.org/10.22038/nnj.2025.85219.1470>.

E-ISSN: 2645-5927 / P-ISSN: 2645-5919

Copyright: © 2025 by the author.

Open Access: This is an open access article under the CC BY license

(<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Punlipublisher's Note: Mashhad University of Medical Sciences remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Mashhad University of
Medical Sciences

نوید نو

Navid No

Journal homepage: <https://nnj.mums.ac.ir/>

کمیته تحقیقات دانشجویی
معاونت پژوهش و فناوری
دانشگاه علوم پزشکی مشهد

نوع مقاله: پژوهشی

بررسی نگرش اجتماعی و فردی نسبت به ازدواج از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم

پزشکی مشهد

ایوب توکلیان^۱ , الهه هوشمند^۲ , محمد صادق نصرالهی شهری^۳ , آزاده سلطانی فر^۴ ,
گلناز صبوری^۵ , شاپور بدیعی اول^۶ , مرضیه معراجی^۷ *

۱. دانشیار، گروه طب اورژانس، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد ایران
 ۲. دانشیار، گروه علوم مدیریت و اقتصاد سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد ایران
 ۳. دانشجوی پزشکی عمومی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد ایران
 ۴. دانشیار، گروه پزشکی اجتماعی دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد ایران
 ۵. پزشک عمومی، واحد تحقیق و توسعه معاونت درمان دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد ایران
 ۶. دانشیار، گروه طب سنتی، دانشکده طب سنتی و مکمل دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد ایران
 ۷. دانشیار، گروه فناوری اطلاعات سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد ایران
- پست الکترونیک نویسنده مسئول: merajim1@mums.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۵/۱۸، تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۹/۳۰، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۲۳

چکیده

مقدمه و هدف: امروزه موضوع ازدواج، به‌ویژه در میان دانشجویان، یکی از مسائل مهم اجتماعی است. این مطالعه با هدف بررسی نگرش اجتماعی و فردی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد نسبت به ازدواج انجام شد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش مقطعی در سال ۱۴۰۳ در دانشگاه علوم پزشکی مشهد انجام شد. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان گروه علوم پزشکی بود که ۴۷۰ نفر از آن‌ها با استفاده از فرمول کوکران به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش، پرسشنامه نگرش به ازدواج براتن و روزن بود. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۶ تحلیل شدند.

یافته‌ها: در این مطالعه، ۵۱ درصد از دانشجویان زن و ۴۹ درصد مرد بودند. همچنین، ۷۸ درصد از شرکت‌کنندگان مجرد و ۵۳ درصد دانشجوی رشته‌های پزشکی بودند. نتایج نشان داد که نگرش زنان نسبت به ازدواج، ایده‌آل‌گرایانه‌تر از مردان بود. علاوه بر این، افزایش سن و تعداد فرزندان، با نگرش بدبینانه‌تر نسبت به ازدواج همراه بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های پژوهش، تفاوت‌های جنسیتی در نگرش به ازدواج قابل توجه است و زنان نگرش ایده‌آل‌گرایانه‌تری نسبت به مردان دارند. این نتایج نشان می‌دهد که طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای در دانشگاه‌ها، با در نظر گرفتن این تفاوت‌ها، می‌تواند به بهبود نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج کمک کند. به‌ویژه، ارائه این آموزش‌ها در سال‌های ابتدایی دانشگاه می‌تواند تأثیر مثبتی بر شکل‌گیری نگرش واقع‌بینانه‌تر در میان دانشجویان داشته باشد.

کلمات کلیدی: ازدواج، تجرد، کلیشه‌های جنسیتی

مقدمه

به نابسامانی‌هایی مانند فسادهای اجتماعی و بحران میل جنسی منجر شود (۶). از دیدگاه جمعیت‌شناختی، این تأخیر در ازدواج و فرزندآوری الگوهای زادوولد و ساختار جمعیتی را تغییر می‌دهد (۷).

امروزه در سراسر دنیا، الگوی ازدواج‌تغییر کرده است و جوامع بشری طی دو قرن اخیر شاهد افزایش چشمگیر سن ازدواج بوده‌اند (۸). افزایش سن ازدواج اولین بار در کشورهای اروپایی صورت گرفت، سپس در قرن بیستم به کشورهای در حال توسعه پیش رفت. افزایش قابل توجه سن ازدواج برای دختران پس از سال‌ها تجربه ازدواج زودهنگام، پدیده‌ای در حوزه تغییرات اجتماعی بود. تأخیر در ازدواج می‌تواند آسیب‌های زیادی در جنبه‌های مختلف زندگی ایجاد کند. این آسیب شامل زمان زایمان و آسیب‌های ناشی از آن، روابط باکیفیت پایین با همسر و کم‌رنگ شدن مشارکت در جامعه و همچنین سلامت جسمی و روحی ضعیف می‌شود (۷، ۹).

افزایش نرخ تجرد و تأخیر در ازدواج اثرات مهمی بر فرد و جامعه دارد، به‌ویژه در کشور ما با جمعیت جوان و کاهش باروری. دولت در سال ۱۳۹۳ «سیاست‌های کلی جمعیت» و در ۱۳۹۵ «سیاست‌های کلی خانواده» را ابلاغ کرد تا تسهیل ازدواج و ترویج فرهنگ خانواده را دنبال کند. با این حال، علیرغم این سیاست‌ها، تعداد مجردان همچنان در حال افزایش است، که نیازمند تلاش‌های جامع و فرهنگ‌سازی مستمر است (۷).

از طرفی ارزش‌های جامعه مدرن شامل تفکر فردگرایی، منفعت طلبی، رضایتمندی یا لذت جویی و خردگرایی در جامعه ایران در حال گسترش و تعمیق به جامعه است که موجب توجه سبک‌های جدید زندگی نظیر تنها زیستن، باهم بودن، زندگی بدون فرزند و طلاق است (۱۰، ۱۱). همچنین با کاهش نیاز به نهادهای اجتماعی حمایت‌کننده مانند ازدواج، امنیت مادی بیشتر ارزش‌های پسمادی را تقویت می‌کند که رضایت شخصی را به جای انطباق با انتظارات اجتماعی ارزشمند می‌سازد (۲).

در سال‌های اخیر نگرش جوانان به تشکیل خانواده جهت گیری منفی یافته و منجر به افزایش سن ازدواج شده است (۱۲). سهم متغیرهای اثرگذار بر سن مناسب ازدواج مانند

ازدواج از مهم‌ترین رسم معمول در تمام جوامع است که به دلیل نقش مهم آن در فراهم کردن ساختار و زیربنای تشکیل خانواده و گسترش نسل، مهم‌ترین و بنیادی‌ترین نوع ارتباط بشری معرفی شده است. مسئله ازدواج و زناشویی ازجمله مسائل مهم بشر در طول تاریخ بوده است و علاوه بر ادیان و مذاهب، رشته‌های علوم انسانی و تجربی نیز به آن اشاره کرده‌اند (۱). ازدواج تنها راه مشروع و قابل قبولی است که به تشکیل خانواده بین افراد با جنسیت‌های مختلف می‌انجامد (۲). ازدواج نه تنها در سلامت جسمی و روانی فرد مؤثر است؛ بلکه نقش مهمی در ورود انسان به دوره بزرگسالی بر عهده دارد. ازدواج، پدیده‌ای مطلق و فارغ از بستر زمان و مکان نیست؛ بلکه در هر زمان و در هر جامعه، چهره خاصی دارد و با جامعه نیز دگرگون می‌شود (۳).

در جوامع گوناگون در امر ازدواج و تشکیل خانواده اهداف و انگیزه‌های متعددی مطرح بوده است که به طور عمده می‌توان به میل به داشتن فرزند، عوامل اجتماعی، نیاز اقتصادی و عشق اشاره کرد. البته کم و کیف این عوامل در دوره‌های مختلف متغیر بوده است؛ چنانکه در برخی جوامع و دوره‌ها علل اقتصادی و اجتماعی مهم‌ترین عوامل تلقی شده و در تمدن‌های قدیم، زادوولد و امروزه برخی مؤلفه‌های دیگر همچون عشق، تحرک مادی و اجتماعی و نظایر آن نیز اهمیت یافته است (۴). امروزه هر فردی با توجه به ویژگی‌های خود، هر خانواده‌ای با توجه به زمینه‌ها و موقعیت خود و هر جامعه‌ای با توجه به مجموعه شرایط زمانی و مکانی، ایده آل‌ها، هنجارها و الگوهایی را برای آغاز زندگی مشترک تعیین و اعمال می‌کند (۵).

پذیرش کلیشه‌های جنسیتی و شکل‌گیری نگرش‌های شخصیتی باعث می‌شود افراد نسبت به پدیده‌های اجتماعی و فرهنگی، ازجمله ازدواج، احساس و ارزیابی متفاوتی داشته باشند. با توجه به توسعه شهرنشینی، مدرنیزاسیون و جنبش‌های فمینیستی، زنان، به ویژه دختران جوان و تحصیل‌کرده، دیگر خود را محدود به وظایف سنتی نمی‌دانند و به دنبال حضور فعال در جامعه هستند. این تغییرات منجر به افزایش سن ازدواج و تأخیر در آن شده که می‌تواند اختلالاتی در کارکرد نهاد خانواده ایجاد کند و

سن، جنس، تحصیلات و عوامل مادی و پایبندی دینی، ترس از مجرد و ازدواج سنتی طی سال‌های اخیر تغییر کرده، اما تحصیلات همواره عاملی کلیدی و مؤثر در تبیین تحولات سن مناسب ازدواج دو جنس نسبت به دیگر متغیرها بوده است (۵، ۱۳، ۱۴). امروزه تلقی اغلب پسران و دختران این است که ازدواج فرصت ادامه تحصیل را از آنان سلب می‌کند؛ به عبارت دیگر، کسب مدارک تحصیلی، موجب اعتبار اجتماعی و اقتصادی می‌گردد و زمینه استخدام آنان را آسان‌تر می‌کند؛ بنابراین یک فرد برای داشتن موقعیت اجتماعی و اقتصادی برتر، ناگزیر باید دهه دوم زندگی خود را صرف تحصیل کند. این امور، امکان ازدواج بسیاری از جوانان را با تأخیر همراه می‌کند؛ زیرا جوانانی که از امکانات مالی خوبی برخوردار نیستند، نمی‌توانند در کنار تحصیل، هزینه یک خانواده را نیز تأمین کنند (۷).

در دانشگاه علوم پزشکی مشهد، دربان و همکاران (۱۳۹۶) در بررسی نگرش دانشجویان این به ازدواج در دوره دانشجویی با میانگین سنی ۲۰ سال، مهم‌ترین مشکل ازدواج در دوره دانشجویی را نداشتن استقلال فکری در انتخاب همسر آینده تعیین نمود و سپس وضعیت اقتصادی و بیم عدم تطابق فرهنگی به عنوان مشکلات ذکر کرد. انجام فعالیت‌های غیردرسی، اصرار والدین بر ازدواج فامیلی یا سنتی تأثیر کمی بر عدم تمایل دانشجویان به ازدواج در دوره تحصیل داشتند (۱۵). نقی پور و همکاران (۱۴۰۰) در بررسی نگرش فرزندان آوری در دانشجویان مقطع کارورزی و دستیاری دانشگاه علوم پزشکی بابل در سال تحصیلی

روش کار

این مطالعه به صورت مقطعی انجام گردید. جمعیت مورد مطالعه آن از بین دانشجویان مشغول به تحصیل در رشته های دانشگاه علوم پزشکی مشهد در سال ۱۴۰۳ بود که با روش نمونه گیری طبقه ای انتخاب شدند. نمونه‌گیری این مطالعه از فروردین ۱۴۰۳ آغاز شد و تا خرداد ۱۴۰۳ ادامه یافت. طی این بازه زمانی، داده‌ها از دانشجویان منتخب جمع‌آوری شدند. در این پژوهش، برخی متغیرهای مداخله‌گر که می‌توانند بر نگرش به ازدواج تأثیرگذار باشند،

۱۳۹۸-۱۳۹۷ نشان داد که حدود ۸۰ درصد دانشجویان به فرزندآوری نگرش مثبت داشتند و معتقد بودند که همچنین عامل اعتقادی تمایل به فرزندآوری را در مقابل فشارهای اقتصادی افزایش می‌دهد (۱۶). ایوکاوا و همکاران (۱۴۰۲) در مطالعه بررسی نگرش دانشجویان دانشگاه به ازدواج و فرزندآوری در کشور صربستان نشان داد که حدود ۹۴ درصد دانشجویان تمایل به ازدواج داشتند و ۲ فرزند را تعداد مطلوب می‌دانستند (۲). قهرمانی (۱۴۰۲) در بررسی نظام‌مند نگرش مردان ایرانی به فرزندآوری و عوامل مرتبط با آن نشان داد که نسبت زیادی از مردان نگرش مثبتی به فرزندآوری داشتند و دو فرزندگی الگوی مسلط فرزندخواهی در بین آنها بود. ازجمله متغیرهای مرتبط با نگرش مردان به فرزندآوری تحصیلات، طبقه اجتماعی- اقتصادی، احساس تنهایی، محل سکونت و میزان استفاده از اینترنت بود (۱۷).

ازدواج به‌عنوان یکی از مهم‌ترین پدیده‌های اجتماعی، تأثیر مستقیمی بر ساختار خانواده و آینده جامعه دارد. نگرش افراد به ازدواج می‌تواند تحت تأثیر عوامل مختلفی از جمله جنسیت، سن، تجربیات فردی و شرایط اجتماعی باشد. با توجه به تغییرات فرهنگی و اجتماعی در سال‌های اخیر، درک نگرش دانشجویان به ازدواج از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. با توجه به آنچه که گفته شد این پژوهش با هدف تعیین نگرش دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد به ازدواج انجام شد.

مانند پیشینه خانوادگی، وضعیت اقتصادی، تجربه روابط عاطفی، و محیط فرهنگی و مذهبی، به‌طور مستقیم مورد بررسی قرار نگرفتند اما ممکن است در تفسیر نتایج نقش داشته باشند.

آزمودنی‌های این مطالعه شامل کلیه دانشجویان گروه علوم پزشکی مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی مشهد در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. ابزار اصلی جمع‌آوری داده‌های مرتبط با موضوع نگرش دانشجویان به مقوله ازدواج

دکترای تخصصی و دکترای حرفه‌ای در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ هستند. تعیین و برآورد حجم نمونه (n) با استفاده از فرمول کوکران و بر اساس مطالعه نقی پور انجام شد که تعداد آن ۴۷۰ نفر بود.

$$n = \frac{Z_{1-\frac{\alpha}{2}}^2 pq}{d^2}$$

تعداد جامعه آماری $N = 7968$ بود. در این فرمول تعداد حجم نمونه (n) با احتمال خطای $a = 0.05$ ، $d = 0.04$ با احتساب ۱۰ درصد ریزش ۴۷۰ نفر محاسبه گردید. نمونه گیری به روش طبقه‌ای بر اساس دانشکده‌های پزشکی (۲۵۰)، دندانپزشکی ($n = 40$)، پیراپزشکی ($n = 40$)، داروسازی ($n = 40$)، دندانپزشکی ($n = 40$) بهداشت، ($n = 30$) و طب سنتی ($n = 20$) انجام شد.

در این تحقیق، روش نمونه‌گیری طبقه‌ای متناسب با حجم هر طبقه استفاده شده است. حجم نمونه برای هر دانشکده متناسب با تعداد دانشجویان آن انتخاب شده است تا توزیع متعادلی از شرکت‌کنندگان فراهم شود.

برای تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده از آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده گردید. در آمار توصیفی از فراوانی تعداد، درصد، میانگین و میانه و شاخص‌های پراکندگی استفاده شد. در تحلیل توصیفی پرسشنامه نگرش به ازدواج گویه‌های ۱، ۳، ۵، ۸، ۱۲، ۱۶، ۱۹، ۲۱، ۲۳ و ۲۴ به طور معکوس (کاملاً مخالف ۵ تا کاملاً موافق ۱) نمره گذاری شد. با جمع نمرات گویه‌ها، نمره کلی که حداقل ۲۳ و حداکثر ۱۱۵ است به دست آمد. نمرات بالاتر نشان‌دهنده نگرش مثبت‌تر نسبت به ازدواج است (۲۲). سوالات هر خرده مقیاس به ترتیب جدول ۱ است.

برای تحلیل داده‌ها، از آمار توصیفی شامل فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار برای توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و پاسخ‌های شرکت‌کنندگان استفاده شد. در بخش آمار استنباطی، به منظور بررسی تفاوت‌ها و روابط میان متغیرها، آزمون‌های زیر به کار گرفته شد:

آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه (ANOVA) برای بررسی تفاوت میانگین نگرش به ازدواج بین گروه‌های مختلف

پرسشنامه بررسی نگرش به ازدواج (۲MAS) براتین^۲ و روزن^۴ و بر اساس مطالعه موسوی است (۱۸، ۱۹).

مقیاس نگرش افراد به ازدواج باورها و نگرش‌های مربوط به ازدواج را در چهار خرده مقیاس (نگرش کلی و نگرش به ازدواج خود، نگرش بدبینانه بر نگرش کلی، نگرش خوش بینانه بر نگرش کلی و نگرش ایده آل گرایانه بر نگرش کلی) می‌سنجد. برای منظور جملاتی در قالب ۲۳ گویه ارائه شده تا میزان موافقت خود را در هریک از گویه‌ها را بر اساس طیف لیکرت ۵ قسمتی از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم اعلام دارد. حداقل نمره هر گویه (۱) و حداکثر (۵) در گویه‌های مستقیم و در گویه‌های معکوس امتیازات معکوس می‌باشد.

بر اساس مطالعه نیل فروشان و همکاران، ضریب پایایی پرسشنامه نگرش به ازدواج به روش آلفای کرونباخ ۷۷ درصد و به روش بازآزمایی ۹۱ درصد گزارش گردید که نشان‌دهنده برخورداری این مقیاس از روایی و پایایی مناسب برای سنجش نگرش افراد نسبت به ازدواج است (۱۸). در این مطالعه ابتدا تعداد جمعیت مورد مطالعه مشخص شد و تعداد نمونه‌ها برآورد گردید. برای گردآوری داده‌ها و اطلاعات مرتبط با موضوع نگرش دانشجویان به مقوله ازدواج از پرسشنامه استفاده شد. اطلاعات دموگرافیک دانشجویان با هشت سؤال درباره جنسیت، سن، وضعیت تأهل، تعداد فرزند، رشته، مقطع، دانشکده و ترم تحصیلی دانشجویان مشخص گردید. پرسشنامه نگرش دانشجویان به ازدواج به صورت آنلاین و فیزیکی طراحی و بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی توزیع گردید. در ابتدای پرسشنامه، هدف و روش مطالعه به دانشجویان توضیح داده شد. اطلاعات شخصی و قابل‌شناسایی درخواست نگردید و شرکت‌کنندگان با رضایت اقدام به تکمیل پرسش‌نامه نمودند. پس از گردآوری اطلاعات، گزارش داده‌ها به صورت خروجی نرم‌افزار Excel استخراج شد و با استفاده از نرم‌افزار SPSS با استفاده از آزمون‌های آماری تجزیه و تحلیل شدند.

جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش، دانشجویان دختر و پسر شاغل به تحصیل در تمام رشته‌های تحصیلی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد،

ANOVA استفاده شد. در تمام آزمون ها سطح معناداری ۵ درصد استفاده شد.

این پژوهش در تاریخ ۱۴۰۱/۵/۱۲ در دانشگاه علوم پزشکی مشهد تحت عنوان «بررسی نگرش دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد به مقوله ازدواج و فرزندآوری» و شماره طرح ۴۰۱۵۶۶ و با کد IR.MUMS.MEDICAL.REC. ۲۷۶.۱۴۰۱ در کمیته اخلاق مصوب گردیده است.

یافته ها

(مانند گروه های سنی، وضعیت تأهل، و رشته های تحصیلی) اجرا شد. آزمون ناپارامتری Kruskal-Wallis در مواردی که مفروضات همگنی واریانس ها برقرار نبود، از این آزمون برای مقایسه چندین گروه مستقل استفاده شد. آزمون همبستگی پیرسون، جهت بررسی رابطه ی بین متغیرهای کمی مانند سن و نگرش به ازدواج اجرا شد. آزمون لوین برای ارزیابی همگنی واریانس ها پیش از استفاده از آزمون

یافته های این مطالعه در دو بخش توصیفی و استنباطی مورد بررسی قرار می گیرند.

در مطالعه ی حاضر که در سال ۱۴۰۳ در دانشگاه علوم پزشکی مشهد انجام شد، ۴۷۴ نفر از دانشجویان واجد شرایط شرکت کردند که در جدول ۲ به خصوصیات دموگرافیک شرکت کنندگان پرداخته می شود.

۵۳ درصد دانشجویان شرکت کننده ($n=252$) در رشته پزشکی و ۴۷ درصد دانشجویان ($n=222$) در سایر رشته ها مشغول به تحصیل بودند. بر اساس جدول شماره ۲، بیشتر شرکت کنندگان مجرد (۷۸ درصد) و فاقد فرزند (۹۲ درصد)، در رده سنی ۲۳-۲۵ (۴۹ درصد) قرار داشتند. بیش از نیمی از دانشجویان در رشته پزشکی در سال دوم و چهارم (۴۰ درصد) در مقطع دکترای حرفه ای (۷۰ درصد) مشغول به تحصیل هستند.

یافته ها نشان داد بیشترین میزان موافقت (۹۰ درصد) مربوط به گویه «بیشتر افراد مجبورند که در ازدواج، ایثار و از خودگذشتگی نشان دهند» است و پس از آن گویه «ازدواج دوستی و رفاقتی است که در سایر روابط وجود ندارد.» (۷۹ درصد) بیشترین میزان موافقت را در برداشته است. همچنین بیشترین میزان مخالفت (۵۹ درصد) مربوط به گویه «اگر روزی جدا شده و طلاق بگیرم احتمالاً دوباره ازدواج خواهم کرد.» و سپس گویه «افراد باید در ازدواج با همسر خود برای تمام عمر بمانند.» (۵۲ درصد) است.

در خرده مقیاس ایده آل گرایانه ۷۵ درصد دانشجویان معتقد بودند «افراد باید تنها زمانی ازدواج کنند که مطمئن باشند این ازدواج برای همیشه باقی خواهد ماند» و ۵۲

درصد دانشجویان با گویه «افراد باید در ازدواج با همسر خود برای تمام عمر بمانند» مخالف بودند.

در خرده مقیاس واقع گرایانه ۶۱ درصد دانشجویان معتقد بودند «باید ازدواج کرد»

در خرده مقیاس خوش بینانه ۷۹ درصد دانشجویان معتقد بودند «ازدواج دوستی و رفاقتی است که در سایر روابط وجود ندارد.» و ۷۵ درصد آن ها معتقد بودند «افراد باید ازدواج کنند ولی خیلی محتاط باشند».

در خرده مقیاس بدبینانه ۹۰ درصد دانشجویان معتقد بودند «بیشتر افراد مجبورند که در ازدواج، ایثار و از خودگذشتگی نشان دهند» و ۵۹ درصد معتقد بودند «به خاطر آنکه بسیاری از ازدواج ها به جدایی می انجامد پس ازدواج کار بیهوده ای است».

در تحلیل پرسشنامه نگرش به ازدواج حداقل و حداکثر نمره ۲۳ و ۱۱۵ در نظر گرفته شده بود که در این پژوهش بر اساس جدول ۵، حداقل نمره افراد ۳۸ و حداکثر نمره افراد ۱۰۲ به دست آمد.

بخش دوم: جداول تحلیلی

پس از ارائه یافته های توصیفی، در این قسمت به بررسی متغیرهای مستقل تأثیرگذار احتمالی بر نگرش به ازدواج پرداخته شد. بر این اساس برای بررسی تأثیر بین متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته از آزمون های T test و ANOVA و همبستگی پیرسون بهره گرفته و سپس به تحلیل رگرسیون چند متغیره پرداخته خواهد شد.

بر اساس یافته های آزمون همبستگی پیرسون ارتباط معناداری بین افزایش سن و نگرش بدبینانه به ازدواج

نگرش خوش‌بینانه به ازدواج:

مقدار $p = 0.002$ نشان‌دهنده تفاوت معنادار میان گروه‌ها در نگرش خوش‌بینانه است. متاهلین ($\text{Mean Rank} = 192.76$) نسبت به دو گروه دیگر کمترین نگرش خوش‌بینانه را داشتند. افراد جدادیده ($\text{Mean Rank} = 291.95$) بالاترین نگرش خوش‌بینانه را داشتند، که ممکن است به این معنا باشد که با وجود تجربه ناموفق ازدواج، آن‌ها همچنان امید به ازدواج مجدد دارند.

نگرش واقع‌گرایانه به ازدواج:

مقدار $p < 0.001$ تأیید می‌کند که بین گروه‌ها تفاوت معنادار وجود دارد. جدادیده‌ها ($\text{Mean Rank} = 358.84$) بیشترین نگرش واقع‌گرایانه را نشان دادند، که نشان می‌دهد این گروه نگاه متعادل‌تری به ازدواج در مقایسه با مجردان و متاهلین دارند.

نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج:

مقدار $p < 0.001$ نشان می‌دهد که بین گروه‌ها تفاوت معناداری در نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج وجود دارد.

مجردها ($\text{Mean Rank} = 229.18$) بالاترین نگرش ایده‌آل‌گرایانه را داشتند، که نشان می‌دهد این گروه در مقایسه با متاهلین و جدادیده‌ها انتظارات بالاتری از ازدواج دارند.

نگرش کلی به ازدواج:

مقدار $p < 0.001$ تأیید می‌کند که وضعیت تأهل تأثیر قابل‌توجهی بر نگرش کلی به ازدواج دارد. افراد جدادیده ($\text{Mean Rank} = 382.31$) نگرش کلی بهتری نسبت به مجردها و متاهل‌ها داشتند. این یافته نشان می‌دهد که احتمالاً جدادیده‌ها با وجود تجربه ازدواج ناموفق، باز هم نگرش مثبتی به ازدواج دارند.

به طور کلی نتایج آزمون Kruskal-Wallis نشان می‌دهد که وضعیت تأهل نقش مهمی در شکل‌گیری نگرش دانشجویان به ازدواج دارد. ✓ افراد مجرد نگاه ایده‌آل‌گرایانه‌تر به ازدواج دارند، درحالی‌که بدبینی آن‌ها کمتر از جدادیده‌هاست. ✓ متاهلین کمترین نگرش بدبینانه را دارند اما نگرش خوش‌بینانه‌ی آن‌ها هم کمتر است، که نشان‌دهنده برخورد واقع‌بینانه‌تر آن‌ها با ازدواج است.

($p = 0/018$) وجود داشته است. به عبارتی با افزایش سن نگرش بدبینانه تشدید می‌شود ($r = 0/109$).

همچنین نتایج آزمون T مستقل (Independent T-test) نشان داد اختلاف معناداری بین جنسیت و نگرش واقع‌گرایانه ($p = 0/001$) و ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج وجود دارد.

برای بررسی ارتباط بین تأهل و ابعاد نگرش به ازدواج، در ابتدا برای بررسی همگنی واریانس‌ها از آزمون Levene استفاده شد. در مواردی که واریانس‌ها همگن بودند از دو آزمون ANOVA و Post Hoc و در مواردی که واریانس‌ها ناهمگن بودند از آزمون Kruskal-Wallis استفاده شد.

واریانس‌ها در نگرش بدبینانه ($p = 0/000$) و واقع‌گرایانه ($p = 0/038$) ایده‌آل‌گرایانه ($p = 0/000$) به ازدواج و در نگرش کلی به ازدواج ($p = 0/002$) ناهمگن بودند، درنتیجه برای بررسی ارتباط تأهل با این متغیرها از آزمون Kruskal-Wallis و برای بررسی ارتباط تأهل با ازدواج از آزمون‌های ANOVA و Post Hoc استفاده شد.

در نتایج آزمون ANOVA، تفاوت معناداری بین وضعیت تأهل و نگرش به ازدواج مشاهده شد. ($p < 0.001$) برای بررسی دقیق‌تر، آزمون Post Hoc توکی اجرا شد که نشان داد نگرش به ازدواج در افراد جدادیده به‌طور معناداری بدبینانه‌تر از مجردان و متاهلین بود. ($p < 0.05$) همچنین، دانشجویان متأهل نگرش واقع‌گرایانه‌تری داشتند، درحالی‌که مجردان نگرش ایده‌آل‌گرایانه‌تری داشتند. براساس جداول فوق تفاوت معناداری در نگرش خوش‌بینانه به ازدواج ($p = 0/001$) بین مجردان و متاهل‌ها ($p = 0/017$) و مجردان و جدادیده‌ها ($p = 0/045$) و متاهلین و جدادیده‌ها ($p = 0/001$) وجود داشت.

بر اساس نتایج آزمون Kruskal-Wallis مقدار $p < 0.001$ نشان می‌دهد که بین گروه‌های مجرد، متأهل و جدادیده از نظر نگرش بدبینانه به ازدواج تفاوت معناداری وجود دارد. افراد جدادیده بالاترین میانگین رتبه ($\text{Mean Rank} = 380.55$) را داشتند که نشان می‌دهد نگرش آن‌ها نسبت به ازدواج به‌طور معناداری بدبینانه‌تر از دو گروه دیگر است. در مقابل، افراد متأهل ($\text{Mean Rank} = 215.65$) کمترین نگرش بدبینانه را نشان دادند، به این معنا که تجربه ازدواج در مقایسه با مجردان و جدادیده‌ها باعث کاهش نگرش بدبینانه شده است.

✓ افراد جداد شده در عین داشتن بالاترین نگرش بدبینانه، بیشترین نگرش واقع‌گرایانه و خوش‌بینانه به ازدواج را نیز دارند، که نشان‌دهنده تجربه متفاوت آن‌ها در مقایسه با مجردها و متأهلین است.

همچنین یافته‌ها حاکی از آن است که اختلاف معناداری بین دانشجویان رشته پزشکی در مقابل غیرپزشکی در نگرش ایده آل گرایانه به ازدواج ($p=0/004$) وجود دارد.

برای بررسی ارتباط ویژگی‌های دموگرافیک افراد شرکت کننده در پژوهش با نگرش کلی به ازدواج از روش آماری رگرسیون استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره ۳ ارائه شده است.

نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیره نشان داد که وضعیت تأهل بیشترین تأثیر را بر نگرش به ازدواج دارد، به‌طوری که متأهلین نسبت به مجردها $0/228$ واحد نگرش مثبت‌تری به ازدواج دارند. ($p<0.001$) در مقابل، با افزایش تعداد فرزندان، نگرش به ازدواج به میزان $0/206$ واحد کاهش می‌یابد ($p<0.001$)، که احتمالاً ناشی از چالش‌های اقتصادی و مسئولیت‌های خانوادگی است. جنسیت نیز نقش معناداری داشت ($p=0.019$)، به‌گونه‌ای که زنان 0.135 واحد نگرش مثبت‌تری نسبت به مردان نشان دادند. اگرچه سن و رشته تحصیلی تأثیر مثبت بر نگرش به ازدواج داشتند، اما این تأثیر از نظر آماری معنادار نبود. ($p>0.05$) مقدار $R^2 = 0.42$ نشان داد که متغیرهای وارد شده در

بحث

این مطالعه با هدف تعیین نگرش اجتماعی و فردی نسبت به ازدواج از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد انجام شد. یافته‌ها نشان داد کمترین نمره نگرش به ازدواج ۳۸ و بیشترین نمره نگرش به ازدواج ۱۰۲ به دست آمد. بررسی رابطه بین رشته تحصیلی و نگرش به ازدواج نشان داد که تفاوت معناداری در نگرش ایده‌آل‌گرایانه بین دانشجویان رشته پزشکی و سایر رشته‌ها وجود دارد، به‌طوری که دانشجویان پزشکی نگرش ایده‌آل‌گرایانه‌تری نسبت به سایر دانشجویان داشتند. حسنی ابوالوفایی (۱۳۹۷) نیز در بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با نگرش دانشجویان دانشگاه خوارزمی به ازدواج و تشکیل خانواده

مدل توانسته‌اند ۴۲ درصد از تغییرات نگرش به ازدواج را تبیین کنند، که بیانگر قدرت متوسط مدل در پیش‌بینی نگرش به ازدواج است. این یافته‌ها نشان می‌دهد که عوامل فردی و خانوادگی نقش مهمی در شکل‌گیری نگرش به ازدواج دارند و ضرورت دارد که سیاست‌های حمایتی و آموزشی برای بهبود نگرش به ازدواج در میان گروه‌های مختلف اجتماعی تدوین شود.

تحلیل واریانس یک‌طرفه (ANOVA) نشان داد که بین وضعیت تأهل و نگرش به ازدواج تفاوت معناداری وجود دارد. ($p<0.001$) به‌طور خاص، افراد مجرد نگرش بدبینانه‌تری نسبت به ازدواج داشتند، درحالی که افراد متأهل نگرش واقع‌گرایانه‌تر و جداد شده‌ها نگرش بدبینانه‌تری نسبت به سایر گروه‌ها داشتند. همچنین، بین رشته تحصیلی و نگرش ایده‌آل‌گرایانه به ازدواج تفاوت معناداری مشاهده شد ($p=0.004$)، به‌گونه‌ای که دانشجویان رشته پزشکی نگرش ایده‌آل‌گرایانه‌تری نسبت به ازدواج در مقایسه با سایر رشته‌ها داشتند.

نتایج آزمون رگرسیون چندمتغیره:

مدل رگرسیونی نشان داد که وضعیت تأهل ($\beta=0.228$) و تعداد فرزندان ($\beta=-0.206$, $p<0.001$) دو متغیری هستند که بیشترین تأثیر را بر نگرش کلی به ازدواج دارند.

متغیر سن نیز تأثیر مثبت ولی غیرمعنادار بر نگرش به ازدواج داشت. ($p=0.055$)

گزارش نمود ۷۵ درصد دانشجویان دانشگاه خوارزمی مشغول به تحصیل در گروه‌های علوم انسانی، فنی مهندسی و علوم پایه، نگرش بینابین رو به مثبتی به ازدواج و تشکیل خانواده داشتند (۱۳). شهرآبادی و همکاران (۲۰۱۷) در تعیین پیش‌بینی‌کننده‌های قصد ازدواج بر اساس نظریه رفتار برنامه‌ریزی‌شده در بین دانشجویان دانشگاه‌های ایران به این نتیجه رسید که نگرش به ازدواج، هنجارهای ذهنی و کنترل رفتار درک شده قصد ازدواج، به طور معناداری تمایل دانشجویان به ازدواج را پیش‌بینی می‌کند (۹).

در این پژوهش گویه «ازدواج دوستی و رفاقتی است که در سایر روابط وجود ندارد» مورد موافقت حدود ۹۰ درصد

خدیزاده (۱۳۹۵) نشان داد مردان بیشتر از زنان معتقد بودند بارداری و زایمان می تواند جذابیت فیزیکی زنان را کاهش دهد و منجر به پیری زودرس شود (۲۰).

با تغییر نقش‌های جنسیتی، نقش‌های اقتصادی بلندمدت زنان در خانواده مهمتر می شود. از این نظر، زنانی که دارای چشم انداز اقتصادی بالا هستند، به دلیل سطح پایین عدم اطمینان، دیرتر ازدواج می کنند (۷).

در مطالعه حسنی ابوالوفایی (۱۳۹۷) پایبندی دینی و پس از آن متغیر ترس از تجرد بیشترین سهم را در پیش بینی نگرش به ازدواج و تشکیل خانواده را داشت؛ اما بین دو متغیر نگرش به برابری جنسیتی و نگرش به ازدواج و تشکیل خانواده ارتباط معکوس وجود داشت و با افزایش نگرش به برابری جنسیتی، نگرش به ازدواج و تشکیل خانواده کمتر شده است (۱۳).

شموسی و همکاران (۱۴۰۱) در بررسی نظرات دانشجویان متأهل در دانشگاه های ایران نشان دادند که عوامل الهام بخش و محرک در دانشگاه مانند عضویت در اتحادیه های دانشجویی و تجربیات همسالان و وجود حمایت های اجتماعی و اقتصادی در محوطه دانشگاه بر تصمیمات ازدواج تأثیر مثبت می گذارد. باوجود مزایای بالقوه، مشکلات اقتصادی و حمایت ناکافی همچنان دغدغه دانشجویانی است که مایل به ازدواج در حین تحصیل هستند (۲۲).

نیکخواه (۱۳۹۶) در بررسی نگرش دختران دانشجوی دانشگاه فردوسی مشهد به مسئله ازدواج و عوامل مؤثر بر آن بین پایگاه اقتصادی-اجتماعی و میزان دینداری افراد با نوع نگرش به ازدواج (مدرن و سنتی)، رابطه معناداری وجود داشت، بطوریکه افرادی که در پایگاه اقتصادی بالاتری قرار داشتند یا از میزان دینداری کمتری برخوردار بودند، نگرش مدرن تری به ازدواج داشتند (۶).

بررسی ارتباط بین رشته و ابعاد نگرش به ازدواج نشان داد که نگرش ایده آل گرایانه به ازدواج بین دانشجویان رشته پزشکی در مقابل غیرپزشکی تفاوت معنی داری وجود داشت.

کلاته ساداتی (۱۴۰۰) در بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر نگرش به ازدواج در بین دانشجویان دختر دانشگاه یزد و نیکخواه (۱۳۹۶) در بررسی نگرش دختران دانشجوی دانشگاه فردوسی مشهد به مسئله ازدواج نشان دادند که

دانشجویان بود که به طور مشابه بررسی نگرش دانشجویان دانشگاه خوارزمی به ازدواج و تشکیل خانواده نشان داد که دانشجویان نگرش فرامادی متوسط رو به بالایی به ازدواج داشتند و به گویه «آدم تا وقتی عاشق طرف مقابل خود نشد، نباید با او ازدواج کند» امتیاز بالاتری نسبت به بقیه گویه های فرامادی دادند (۱۳).

در این پژوهش گویه «ازدواج، افراد را در رسیدن به اهداف خود محدود می کند» و گویه «باید ازدواج کرد.» مورد موافقت حدود ۶۱ درصد دانشجویان بود که به طور مشابه ۷۵ درصد از دانشجویان دانشگاه خوارزمی ترس از تحدید آزادی متوسط رو به پایینی در ازدواج داشتند و ۵۰ درصد آنان ترس از تجرد متوسط رو به بالا داشتند و معتقد بودند «آدم اگر ازدواج نکند، عیب است.» (۱۳). بررسی نگرش زنان و مردان جوان در آستانه ازدواج مراجعه کننده به کلینیک‌های مشاوره قبل از ازدواج شهر مشهد نسبت به فرزندآوری توسط خدیزاده (۱۳۹۵) نشان داد که برای مردان رفاه اقتصادی و ثبات مالی عوامل مهمی در پیش‌بینی ازدواج هستند (۲۰).

بررسی ارتباط بین سن و ابعاد نگرش به ازدواج نشان داد با بالا رفتن سن دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد نگرش آنها به ازدواج بدبینانه تر می شود. بطور مشابه در مطالعه قهرمانی و همکاران (۱۴۰۲) بین سن با نگرش به فرزندآوری مردان ایرانی ارتباط آماری معناداری مشاهده نشد؛ اما هر چه سن مردان افزایش یافته بود از میزان نگرش آنها به فرزندآوری کاسته شده بود (۱۷). ترابی و همکاران (۱۴۰۰) در مطالعه عوامل مؤثر بر تأخیر ازدواج در ایران و جهان علل مرتبط با تأخیر ازدواج به این نتیجه رسیدند که وضعیت اجتماعی و خانوادگی مانند نژاد، منطقه محل سکونت و تحصیلات والدین از عوامل تعیین کننده سن ازدواج اول زنان است (۷). با توجه به افزایش سن ازدواج انجام اقدامات فرهنگی در مقاطع پایین‌تر مناسب تر است.

بررسی ارتباط بین جنسیت و ابعاد نگرش به ازدواج نشان داد که نگرش خانم ها به ازدواج ایده آل گرایانه تر و نگرش آقایان به ازدواج واقع گرایانه تر بود. نتایج به دست آمده در این پژوهش با نتایج مطالعات حسنی ابوالوفایی (۱۳۹۷)، نیکخواه (۱۳۹۶) و گورکم (۲۰۱۸) همسان است و نشان دادند که تفاوت‌های جنسیتی بر نگرش ازدواج زوجین، والدین و دانش جویان تأثیر می‌گذارد (۶، ۱۳، ۲۱).

جوامع پیشرفته، جذابیت آنها را در بازار ازدواج افزایش می‌دهد (۷).

مطالعه ما نیز همانند سایر مطالعات نقاط ضعف و قوتی داشت. یکی از نقاط قوت این مطالعه مشارکت دانشجویان از رشته‌ها و مقاطع مختلف در دانشگاه بود. از محدودیت‌های پژوهش عدم دسترسی آسان به دانشجویان در زمان گردآوری داده‌ها بود که سعی گردید با پیگیری‌های مستمر دانشجویان را به پاسخگویی سریع ترغیب نمود. ویژگی‌های دانشجویان مانند سن، جنسیت، وضعیت تأهل، رشته، تعداد فرزند با نگرش آن‌ها به ازدواج و فرزندآوری تأثیر مشخص و محدودی دارند و عوامل گسترده دیگری نیز وجود دارند که این نگرش‌ها را تبیین می‌کنند که باید به آنها پرداخت. با توجه به اینکه در این مطالعه نگرش افراد مورد بررسی قرار گرفته است، پاسخ صادقانه شرکت کنندگان از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌باشد. بدین منظور اطلاعات هویتی قابل شناسایی دانشجویان (نام و نام خانوادگی) سؤال نشد و به افراد مورد مطالعه اطمینان داده شد که نتایج به صورت کلی گزارش خواهد شد.

میزان افزایش تحصیلات با نگرش به ازدواج در ارتباط است و تأثیر زیادی بر عوامل مرتبط با ازدواج دارد. زنان با تحصیلات بالاتر و شاغل نگرش مدرن‌تری نسبت به ازدواج داشته‌اند که این نیز خود بر محاسبه هزینه فرصت توسط دختران و اهمیت و به‌نوعی اولویت تحصیلات و اشتغال بر ازدواج در دختران اشاره می‌کند (۶، ۲۳). بطور مشابه مطالعات نشان داد که سهم متغیرهای مؤثر بر سن مناسب ازدواج، از جمله سن، جنس، تحصیلات، عوامل اقتصادی و پایبندی دینی در سال‌های اخیر تغییر کرده است. بالاین‌حال، تحصیلات همواره به عنوان عاملی کلیدی و مؤثر در تبیین تحولات سن مناسب ازدواج برای هر دو جنس نسبت به سایر متغیرها باقی مانده است (۵، ۱۳، ۱۴).

ترابی و همکاران (۱۴۰۰) در تحقیق خود به عوامل مؤثر بر تأخیر ازدواج در ایران و جهان، افزایش تحصیلات و بیکاری جوانان را به عنوان بزرگ‌ترین عوامل شناسایی کردند. زنان تحصیل کرده بیشتر احتمال دارد ازدواج را به تأخیر بیندازند، اما قصد دارند در آینده ازدواج کنند. این زنان با پتانسیل درآمد بالاتر، زمان بیشتری را برای یافتن شریک مناسب صرف می‌کنند. همچنین، درآمد بالاتر زنان در

جدول شماره ۱: سؤالات چهار خرده مقیاس پرسشنامه نگرش به ازدواج

شماره سؤالات	خرده مقیاس
۴،۱۰،۱۳،۱۴،۱۵،۱۷،۲۱،۲۲	نگرش بدبینانه به ازدواج
۹،۱۱،۱۲،۱۹،۲۰،۲۳	نگرش خوش بینانه به ازدواج
۱،۲،۵،۶،۷،۱۶	نگرش واقع گرایانه به ازدواج
۳،۸،۱۸	نگرش ایده آل گرایانه به ازدواج

جدول شماره ۲: خصوصیات دموگرافیک شرکت کنندگان (n= ۴۷۴)

خصوصیات دموگرافیک	متغیرها	تعداد	درصد	خصوصیات دموگرافیک	متغیرها	تعداد	درصد
جنسیت	مرد	۲۳۲	۴۹	سال تحصیلی	اول	۵۷	۱۲
	زن	۲۴۲	۵۱		دوم	۹۵	۲۰
سن	۱۸-۲۴	۳۸۸	۸۲		سوم	۸۱	۱۷
	۲۵-۳۳	۸۶	۱۸		چهارم	۹۶	۲۰
وضعیت تأهل	مجرد	۳۷۱	۷۸		پنجم	۵۶	۱۲
	متأهل	۷۴	۱۶		ششم	۵۴	۱۱
	جداشده	۲۹	۶		هفتم	۳۴	۷
تعداد فرزند	فاقد فرزند	۴۳۵	۹۲	مقطع	دکترای حرفه ای	۳۳۱	۷۰

۱	۵	دکترای تخصصی	۵/۱	۲۴	۱
۶	۲۷	کارشناسی ارشد	۲/۳	۱۱	۲
۲۳	۱۱۱	کارشناسی	۰/۶	۳	۳

جدول شماره ۳: رگرسیون چندمتغیره (Multiple Regression Analysis) برای بررسی ارتباط متغیرهای دموگرافیک با نگرش کلی به ازدواج.

متغیرها	بتا استاندارد	P-value
جنسیت	۰/۰۱۳	۰/۷۷۵
سن	۰/۱۳۱	۰/۰۵۵
تأهل	۰/۲۲۸	۰/۰۰۰
تعداد فرزند	-۰/۲۰۶	۰/۰۰۰
رشته	-۰/۰۸۲	۰/۳۱۲
مقطع	-۰/۰۶۸	۰/۳۷۸
ترم	-۰/۰۸۲	۰/۲۱۱

$$P = 0.001 \quad R^2 = 0.074$$

نتیجه گیری

تیم تحقیق از تمامی دانشجویانی که در این تحقیق مشارکت داشته اند تشکر و قدردانی می نماید.

حمایت مالی

این پژوهش با حمایت مالی دانشگاه علوم پزشکی مشهد انجام شده است. (۴۰۱۰۵۶۶)

ملاحظات اخلاقی

پژوه حاضر پس از اخذ کد اخلاق IR.MUMS.REC.1401.137 از کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی مشهد انجام گردید. قبل از انجام پژوه، برای کلیه مشارکت کنندگان، ضرورت و نحوه ی انجام پژوه توضیح داده شد و رضایت آگاهانه جهت انجام پژوهش، از آنها اخذ گردید. همچنین به مشارکت کنندگان جهت محرمانه ماندن اطلاعات اطمینان داده شد.

تضاد منافع

هیچ تضاد منافی وجود ندارد.

این مطالعه نشان داد که نگرش دانشجویان به ازدواج تحت تأثیر سن، جنسیت، وضعیت تأهل، رشته تحصیلی و تعداد فرزندان قرار دارد. به طور کلی، افراد مجرد نگرش بدبینانه تری به ازدواج داشتند، درحالی که افراد متأهل و جدانشده نگرش های متفاوتی نسبت به ازدواج از خود نشان دادند. همچنین دانشجویان رشته پزشکی نگرش ایده آل گرایانه تری داشتند که می تواند ناشی از انتظارات بالاتر آن ها از ازدواج باشد. نتایج رگرسیون چندمتغیره نشان داد که وضعیت تأهل و تعداد فرزندان، تأثیر قابل توجهی بر نگرش به ازدواج دارند.

با توجه به نتایج پژوهش، توصیه می شود که برنامه های آموزشی و مشاوره ای در دانشگاه ها برای تغییر نگرش های منفی نسبت به ازدواج ارائه شوند. همچنین، حمایت های اجتماعی و اقتصادی برای دانشجویان متأهل افزایش یابد تا امکان تجربه ازدواجی موفق تر برای آن ها فراهم شود.

تشکر و قدردانی

مراجع

- [1] Higgins LT, Zheng M, Liu Y, Sun CH. Attitudes to marriage and sexual behaviors: A survey of gender and culture differences in China and United Kingdom. Sex roles. 2002;46(3):75-89.
- [2] Ivkov Dzigurski A, Vučković S, Stajić S, Sekulić M, Bibić L, Jovanov J, et al. Attitudes of university students towards institution of a marriage. Family Forum. 2023;12:15-30.
- [3] Shoaakazemi a, Jafari harandi m. A comparative, study of single and married university students' attitude toward glasser's concept of reality. Social research. 2009;2(4):-.
- [4] Saraie H, Ojaghloo S. The generational study of marriage value change in Iran (case of study: women in Zanjan city). Journal of Iranian Social Development Studies. 2013;5(4):19-42.
- [5] Ghorbani Z, Torabi F. Changes in the Ideal Age at Marriage in Iran and its Determinants between 2004 and 2015. Journal of Population Association of Iran. 2021;16(31):33-59.
- [6] Nikkhah HA FM, Asgharpour A. Students' Attitude Towards Marriage and Factors Affecting It. Journal of Applied Sociology. 2017;28(3):99-122.
- [7] Torabi F, Shams Ghahfarokhi Z. Factors Affecting Marriage Delay in Iran and around the World. Journal of Population Association of Iran. 2021;16(32):141-75.
- [8] Nahida Rohi GYS. Patterns and its impact on life style of people in Kashmir: A case study of rural Kulgam. Journal of Critical Review. 2020;7(19).
- [9] Shahrabadi R, Karimi-Shahanjarini A, Dashti S, Soltanian A, Garmaroudi G. Predictors of intention to marriage based on theory of planned behavior among university students in Iran. Electronic physician. 2017;9(4):4090-5.
- [10] Mohammadi M, Rastergarkhaled A. Cultural changes, and reduce fertility in Iran (Based on second analyze of data of Iranianâ s survey values and attitudes). Journal of Applied Sociology. 2015;26(2):159-80.
- [11] Kalantari S, Abbaszadeh M, Aminmozafari F, Rakeibonab N. The sociological study of attitude to child bearing and it's some related factors (Case study: married youth In Tabriz City). Journal of Applied Sociology. 2010;21(1):83-104.
- [12] Sarabizadeh M, Fard MS. Prediction of attitude towards marriage based on emotional intelligence in female students. Journal of Adolescent and Youth Psychological Studies (JAYPS). 2023;4(5):28-35.
- [13] Hsani aboolvafai E. The Survey of Social Factors Related to Kharazmi University Students' Attitudes toward Marriage and Family: University of kharazmi; 2018.
- [14] Nejatian M, Alami A, Tehrani H, Jahantigh H, Jafari A. Attitude, Intent and Different Aspects of Marriage in University Students: A Path Analysis. Journal of Divorce & Remarriage. 2022;63(3):184-99.
- [15] Darban F, AzimiRoudkenar F, Ghaffari F, AzimiRoudkenar s. Surveying the attitude of the students of Mashad Medical sciences university toward, during studentship period marriage problems. Journal of Caspian Health and Aging. 2017;2(2):45-51.
- [16] Naghipour F, Yadollahpour MH, Bakouei F, Hosseini SR, Khafri S. Studying childbearing attitude among interns and residents of Babol University of Medical Sciences in the academic year of 2018-2019. Islam and Health Journal. 2021;6(1):108-14.
- [17] Ghahramany M, Peyman N, Afzalaghvae M. Iranian Men's Attitude Towards Childbearing and Related Factors - A Systematic Review. Iranian Journal of Epidemiology. 2023;19(2):154-76.
- [18] Nilforoshan P, Navidian A, Abedi A. Studying the psychometric properties of marital attitude scale. Journal of Nursing Education. 2013;1(1):35-47.
- [19] Seyedh Fatemeh Mousavi MSGB. A Study of Attitudes towards Childbearing in Young Families of gazvin. Woman and Family Studies. 2014.

- [20] Khadivzadeh T, Rahmanian SA, Esmaily H. Young Women and Men's Attitude towards Childbearing. *Journal of Midwifery and Reproductive Health*. 2018;6(3):1345-56.
- [21] Görkem A, Bengisoy A. Investigating the Attitude of PCG University Students towards Their Parents and towards Marriage. *Higher Education Studies*. 2018;8(1):18-24.
- [22] Shomoossi N, Torkmannejad Sabzevari M, Rad M, Amiri M. The Hidden Side of Students' Marriage at an Iranian University: A Qualitative Study of Achievements and Barriers. *Journal of Research and Health*. 2022;12(5):319-30.
- [23] Kalate Sadati A, Jiriaei R. A Study of Social Factors Affecting the Attitude towards Marriage: Study among Female Dormitory Students in Yazd University. *Quarterly Journal of Social Work*. 2022;10(4):48-56.